

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Tord Wennerblom
010-224 54 55

2015-10-07

Diarienummer
511-13656-2013

Sida
1(21)

BILAGA 3

Skötselplan för naturreservatet Västra Rossö i Strömstad kommun

Strand i naturreservatet på Rossönäsets västsida. I bakgrunden syns Kockholmen som hör till Kosterhavets nationalpark. Foto: Länsstyrelsen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL A – BESKRIVNING	4
1. Syfte	4
2. Beskrivning av naturreservatet.....	4
2.1 Uppgifter om naturreservatet	4
2.2 Allmän beskrivning av naturreservatet	4
2.3 Biologiska värden.....	5
2.4 Geologiska värden.....	6
2.5 Kulturhistoriska värden.....	6
2.6 Värden för friluftslivet	7
DEL B – SKÖTSEL	8
3. Skötsel och bevarandemål.....	8
3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden	8
3.2 Utgångspunkter för bevarandemål	8
3.3 Skötselområden med mål och åtgärder	8
3.4 Forn- och kulturminnesvård.....	15
4. Friluftsliv.....	15
5. Förtöjning och förvaring av båtar	17
6. Gränsmarkering.....	20
7. Uppföljning	20
7.1 Uppföljning av skötselåtgärder	20
7.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd.....	20
7.3 Revidering av skötselplanen	21
8. Sammanfattning av planerad förvaltning.....	21

BILAGOR

- 3 A:1. Skötselområden (översikt) och fornlämningar
- 3 A:2. Skötselområden på Rossönäset
- 3 B. Naturtyper
- 3 C. Natura 2000-naturtyper
- 3 D. Anordningar för besökare

Inledning

Skötselplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet, när och hur ofta det ska göras. Den fastställer också vad som är viktigast att göra om reservatsförvaltaren, d v s den som är ansvarig för naturreservatets skötsel, behöver prioritera. Förutom reservatsförvaltaren vänder sig skötselplanen till markägaren och andra intressenter. De föreskrifter som markägare och allmänheten har att förhålla sig till redovisas i beslutet.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen i statliga naturreservat. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas.

DEL A – BESKRIVNING

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara ett särpräglad och artrikt kust- och skärgårdsområde samt angränsande havsområden i väsentligen oförändrat skick.

I syftet ingår att

- skydda och vårda områdets naturliga och kulturpräglade miljöer med tillhörande värdefulla växt- och djurliv
- underlätta för besökare att uppleva och få kunskap om områdets natur- och kulturvärden samt hur dessa kan nyttjas på ett hållbart sätt
- främja forskning och utbildning kring bevarande och hållbart nyttjande av marina och landbaserade ekosystem
- långsiktigt skydda och bevara områdets naturligt förekommande marina och terrestra ekosystem, biotoper och arter samtidigt som ett hållbart nyttjande kan ske av områdets biologiska resurser
- bevara följande inom området förekommande naturtyper som ingår i EU:s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd: sandbankar, blottade ler- och sandbottnar, rev, sten- och grusvallar, torra hedar, silikatgräsmarker och taiga.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Västra Rossö
NVR ID	2000617
Län	Västra Götalands län
Kommun	Strömstad
Ungefärlig mittpunkt	N 6528600, E 277500 SWEREF99
Fastigheter och ägare	Se bilaga 4 till beslutet
Areal (ha)	170
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västra Götalands län genom Kosterhavets nationalpark
Natura 2000-beteckning	SE0520170 Kosterfjorden-Väderöfjorden
Naturgeografisk region	Norra Bohusläns kustskogområde
Maringeografisk region	Skagerrak
Objektskategori	K; Kust och skärgård
IUCN-kategori	Ia; Strikt naturreservat

2.2 Allmän beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet är beläget ca 11 km (fågelvägen) söder om Strömstad. Det ligger på sydvästligaste delen av Rossö och i direkt anslutning till Kosterhavets nationalpark. Naturreservatet består av två separata delar, dels Ros-

sönäset med omgivande havsområde med småöar, dels öarna Inre och Yttre Arsklåvet med omgivande havsområde. På Rossönäset finns flera bostadshus varav de flesta är fritidshus. Inget av dessa ligger dock inom naturreservatet. Naturreservatet Västra Rossö utgör ett komplement till Kosterhavets nationalpark och har därför en gemensam förvaltning.

2.3 Biologiska värden

Tallskog och berghällar dominerar på Rossönäset. Närmast bebyggelsen och vägarna är tallskogen gles och gallrad. I mer avlägsna klåvor finns dock rikligt med gamla senvuxna tallar och relativt gott om död ved, vilket är gynnsamt för insektslivet. Stränderna är av varierande slag, här finns klippor, sten- och grusstränder, sandstränder och fragment av havsstrandängar. Väster om Kockholmen ligger Inre och yttre Arsklåvet som alltså ingår i naturreservatet. Här ute växer bl.a. den rödlistade strandvallmon och även ramlök, en av de få lokalerna i Bohuslän. Havsområdet har höga naturvärden, inte minst gäller det de grunda bottnarna som är relativt väl utbredda i naturreservatet. Grunda marina mjukbottnar utgör ett viktigt födosöks- och uppväxtområde för många marina fiskar och ryggradslösa djur. På flera platser blottläggs de grundaste lerbottnarna vid lågvatten och skapar miljöer där vadarfåglar kan söka föda. Dessa livsmiljöer påträffas framför allt i områden som är skyddade från vågor och förekommer främst i anslutning till Rossönäset. Berg- och stenbottnar utgör en viktig livsmiljö för många marina organismer och har i regel en hög artdiversitet. Dessa bottnar finns framför allt i de västligaste delarna av naturreservatet. Hårdbottnar präglas i stor utsträckning av en zonerings i djupled där olika djur och växter avlöser varandra i takt med att vattendjupet ökar. Intressanta är de "undervattensskogar" av tare på bergbottnar i vågexponerade lägen ut mot öppen sjö.

Tabell 1: Markslag och naturtyper i naturreservatet år 2015. Målarealerna är samma utom för P-platsen som utökas vilket innebär att tallskogen minskar i motsvarande grad.

Markslag och Naturtyp	Areal (ha)
Barrskog:	7,8
Tallskog	7,6
Lövblandade barrskogar	0,16
Lövskog:	0,06
Triviallövskog	0,06
Vall:	0,31
Äng:	2,0
Torräng	1,3
Ris- och gräshed	0,40
Havsstrandäng	0,35
Fuktäng	0,04
Grus- eller sandstrand:	2,3
Hav, kustvatten:	130
Mjukbottnar (silt/lera 0-6 m)	21
Sandbottnar (0-10 m)	3,4
Sandbottnar (10-20 m)	1,2
Sandbottnar (>20 m)	46
Klippbottnar (0-30 m)	52

Ingen information	7,1
Klippor, hållar, mosaikmark:	25
Bebyggelse, golfbana, trädgård:	1,9
P-plats:	0,13
Område med bryggor/pir	0,29

Tabell 2: Natura 2000-naturtyper i naturreservatet år 2015. Målarealerna samma.

Kod	Natura 2000-habitat	Areal (ha)
1110	Sandbankar	50
1140	Blottade ler- och sandbottnar	5,4
1170	Rev	52
1220	Sten- och grusvallar	
4030	Torra hedar	0,39
6270	Silikatgräsmarker	1,3
0	Ingen information	7,1

2.4 Geologiska värden

Naturreservatet utgörs till större delen av hållmarker av gråröd till ljus granit. Speciellt i de renspolade strandhällarna ges möjligheter att studera berggrunden. Graniten är något heterogen med gångar och körtlar av pegmatit. Även områden med grå granit med relativt högt innehåll av mineralet biotit förekommer. Graniten tillhör den s.k. Bohusgraniten som finns längs norra Bohuskusten från Lysekil i söder till Idefjorden i norr. Bohusgraniten är 920 miljoner år gammal och är den yngsta bergartsenheten i det Svenska urberget. På västsidan av Yttre Arsklåvet är graniten något förskiffrad. Förskiffringsplanen stupar flackt åt väster ner i Kosterfjorden och återspeglar kanten av den stora förkastningszon som utgör Kosterrännan. *(Beskrivning från SGU i yttrande 2013-09-02)*

2.5 Kulturhistoriska värden

I naturreservatet finns av Riksantikvarieämbetet registrerade två fasta fornlämningar och en övrig kulturhistorisk lämning.

På Inre Arsklåvet (RAÄ 124:1) respektive Döngsholmen (RAÄ 128:1) finns en fast fornlämning i form av tomtning. Tomtning är lämning efter byggnad i form av vallar eller murar kring golvyta i marknivå eller med försänkt golvyta och avser lämningar efter strandnära byggnader av enklare karaktär i maritim miljö.

På Rossönäset finns en övrig kulturhistorisk lämning i form av en högliggande lämning. En hög kan vara en förhistorisk gravanläggning med markerat välvd profil och övertorvad yta som till större delen är uppbyggd av sand eller jord. Men det är osäkert i detta fall.

Fornlämningarnas lokalisering framgår av bilaga 3 A:1.

2.6 Värden för friluftslivet

I och med att Kockholmen numera ingår i nationalparken utgör Rossönäset för de flesta besökare främst en förbindelselänk mellan parkeringsplatsen och nationalparken på Kockholmen.

DEL B – SKÖTSEL

3. Skötsel och bevarandemål

3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden

Indelning av skötselområden utgår från skötselbehovet. Naturreservatet är indelat i nio stycken skötselområden med tillhörande delområden.

Skötselområdena är:

1. Skog och hållmark med fri utveckling på Rossönäset
2. Skog med skötsel på Rossönäset
3. Öppen mark med skötsel på Rossönäset
4. Strand med skötsel på Rossönäset
5. P-plats
6. Bebyggelse, golfbana och köksträdgård
7. Öarna
8. Havsområdet
9. Bryggor och pir

Skötselområdena framgår av bilaga 3 A (översiktligt) och 3A:1 (detalj Rossönäset). Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma. I skötselområdena kan det även finnas Natura 2000-naturtyper. Avgränsningar av naturtyper framgår av bilaga 3 B och 3 C.

Plantering av prydnadsväxter

Utöver vad som anges under engångs- respektive underhållsåtgärder inom respektive skötselområde är det enligt föreskrifterna för naturreservatet tillåtet att fastighetsägaren, efter samråd med förvaltaren, låter ersätta döda eller döende körsbärsträd, rhododendronbuskar och andra planterade växter med nya friska plantor inom områden som är markerade i karta bilaga 1 D till beslutet.

3.2 Utgångspunkter för bevarandemål

Bevarandemålen preciserar syftet för respektive skötselområde och ger en beskrivning av hur det ska se ut när gynnsamt tillstånd råder. De ger också förutsättningarna för den uppföljning som planeras.

3.3 Skötselområden med mål och åtgärder

Skötselområde 1: Skog och hållmark med fri utveckling på Rossönäset

Areal: 5,8 ha

Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
Tallskog	1,2	1,2
Klippor, hållar, mosaikmark	4,7	4,7

Beskrivning:

Till stor del kala berg eller hållmarker på höjder eller klippor vid havet. Hållmarkerna hyser fläckar av rished med väl utvecklade vitlavmattor. Enstaka tallar accentuerar landskapsbilden. I några klåvor växer mer sammanhängande tallskog med ställvis mycket död ved och senvuxna träd.

Bevarandemål:

Det ska finnas många gamla senvuxna träd och rikligt med torrakor och lågor i klåvorna. I övrigt öppen hållmarksmosaik med inslag av enstaka tallar, buskar och ljungmark.

Engångsåtgärder:

Inga.

Underhållsåtgärder:

Inga.

Skötselområde 2: Skog med skötsel på Rossönäset

Areal: 6,5 ha

Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
Tallskog	6,3	6,3
Lövblandad barrskog	0,16	0,16
Triviallövskog	0,06	0,06

Beskrivning:

Området är influerat av bebyggelsen. Trädskiktet utgörs i huvudsak av gles tallskog. I fältskiktet noteras bland annat blåsippa. I nordost (delområde 2.1.1) är marken fuktig och inslaget av björk är markant. Mitt emot P-platsen finns en smal remsa med ren björkskog (delområde 2.1.3). I anslutning till golfbanan finns ett fint litet bestånd (delområde 2.4.1) av gammal grov tall med inslag av björk. Delområde 2.2.3 utgörs av en "tallridå" som under åren tuktats regelbundet. Genom den glesa tallskogen i delområde 2.1.2 går den väg som leder besökare till Kockholmen.

Bevarandemål:

Delområde 2.1.1: Gles lövblandad barrskog med många gamla grova träd.
Delområdena 2.1.2, 2.2.1 och 2.2.2 och 2.3.1: I huvudsak gles ljusöppen tallskog med inslag av björk. Träden ska tillåtas bli gamla och grova. Torrakor och lågor ska få finnas kvar om de inte blockerar stigar och vägar.
Delområde 2.1.3: Björkskog med många gamla träd.
Delområde 2.2.3: Tuktad tallskog.
Delområde 2.2.4: Gles tallskog med gamla träd.
Delområde 2.4.1: Gles tallskog med många gamla och grova träd med inslag av gammal björk.
Delområde 2.5.1: Barrblandskog med grova tallar.

Engångsåtgärder:

Samtliga delområden: De flesta granarna tas bort på sikt. I delområde 2.1.1 kan eventuellt även ett 20-tal björkar avverkas eller ringbarkas för att få in mer ljus.

Underhållsåtgärder:

Samtliga delområden: Håll efter uppkomst av lövsly och gran ungefär vart 5:e år. Oftare vid behov i direkt anslutning till bebyggelse och vägar och kan då, efter samråd med förvaltaren och markägaren, utföras av boende i området.

Större delen av skötselområdet kan med fördel betas. Detta minskar behovet av återkommande röjning av sly m.m.

I delområde 2.2.3 kan tallarna fortsätta att tuktas så att de inte växer på höjden.

Skötselområde 3: Öppen mark med skötsel på Rossönäset

Areal: 1,0 ha

Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
Fuktäng	0,04	0,04
Havsstrandäng	0,35	0,35
Torräng	0,32	0,32
Vall	0,31	0,31

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
6270 Silikatgräsmarker	0,32	0,32

Beskrivning:

Utöver hållmarkerna (skötselområde 1), stränderna (skötselområde 4) och golfbanan (skötselområde 6) finns inte så mycket öppen mark på Rossönäset. Sammanlagt handlar det bara om ca 1 hektar. Direkt söder om stranden vid Kågeköl finns en liten fuktig gräsmark (delområde 3.1.1). I anslutning till den vackra stenmuren finns en öppen yta som betecknas som vall (delområde 3.2.1) och ytterligare en vall finns vid naturreservatets östra gräns (delområde 3.4.1). Innanför västra stranden finns en torräng (delområde 3.3.1). Mellan havet och den vackra stenmuren i anslutning till golfbanan finns en havsstrandäng (delområde 3.5.1) som dock är stadd i igenväxning. Ytterligare en liten havsstrandäng finns längst i öster (delområde 3.4.2).

Bevarandemål:

Samtliga delområden ska vara öppna och i huvudsak fria från buskar och sly. På havsstrandängarna (delområdena 3.5.1 och 3.4.2) ska för havsstrandängar typiska arter förekomma. Arealen 6270 Silikatgräsmark ska inte minska.

Engångsåtgärder:

Inga.

Underhållsåtgärder:

Håll efter uppkomst av buskar, vresros och sly i samtliga delområden minst vart 5:e år.

Möjligheten till bete på havsstrandängen (delområde 3.5.1) bör övervägas.

Om inte detta bedöms vara möjligt behöver ängen slå årligen och gräset avlägsnas.

Havsstrandängen (delområde 3.4.2) och vallen (delområde 3.4.1) betas lämpligen tillsammans med anslutande marker utanför naturreservatet.

Skötselområde 4: Strand med skötsel på Rossönäset

Areal: 1,4 ha

Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
Grus- och/eller sandstrand	1,4	1,4

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
1220 Sten- och grusvallar	0,77	0,77

Beskrivning:

Skötselområdet består av fem stränder/delområden. Norra delen av sandstranden vid Kågeköl (delområde 4.1.1) är en mycket frekventerad badstrand. Stränderna på västra sidan av Rossönäset består mest av grus och sten, men inslag av sand finns också här. På östra sidan Rossönäset finns ytterligare en sandstrand (delområde 4.5.1). Vegetationen på stränderna är den typiska för denna del av Bohuslän med bland annat strandråg och saltarv. Några anmärkningsvärda arter är inte kända med undantag för en uppgift om Bohusmaskros *Taraxacum abietifolium* vid sandstranden i öster.

Bevarandemål:

Öppna stränder med för dessa typiska arter. Arealen 1220 Sten- och grusvallar ska inte minska.

Engångsåtgärder:

Inga åtgärder.

Underhållsåtgärder:

Årlig städning av strandskräp.

Håll efter uppkomst av buskar, vresros och sly i samtliga delområden minst vart 5:e år.

Skötselområde 5: P-plats (inkl planerad utökning)

Areal: 0,13 ha

Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
P-plats (befintlig)	0,084	0,13
Tallskog (som avverkas för utökad P-plats)	0,044	0

Beskrivning:

Befintlig parkeringsplats inom naturreservatets gräns (delområde 5.1.1) inklusive planerad utökning (delområde 5.1.2). Därutöver finns ytterligare en parkeringsplats, men den ligger utanför naturreservatet (se bilaga 3D).

Beträffande parkeringsplatsens utbyggnad, skötsel och underhåll, se avsnitt 4 Friluftsliv.

Skötselområde 6: Bebyggelse, golfbana och köksträdgård

Areal: 1,9 ha

Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
Bebyggelse, golfbana, köksträdgård	1,9	1,9

Beskrivning:

I norra delen av naturreservatet (delområde 6.1.1) finns en samling hus som disponeras av Personskadeförbundet RTP. På västra delen av Rossönäset finns en sjöstuga/bastu (delområde 6.2.1) och centralt på södra delen en samling ekonomibyggnader (delområde 6.3.1) som disponeras av ägaren. En av byggnaderna används som stall för betesdjuren i naturreservatet och nationalparken i den mån avtal om detta upprättas mellan fastighetsägaren och förvaltaren.

Delområde 6.4.1 är platsen för en köksträdgård som vuxit igen, men som innehavaren avser ta i bruk.

Längst i söder på Rossönäset finns en golfbana (delområde 6.4.2) med tillhörande utslagsplatser och greener. Golfbaneområdet består av en öppen gräsmark delvis omgärdad av tallar och buskar. Längst i väster växer ett antal körsbärsträd varför detta avsnitt av golfbanan är benämnt "Körsbärsdalen".

Bevarandemål:

Området för golfbanan och köksträdgården ska vara fria från buskar, sly och träd. Längs golfbanans södra gräns (mot nationalparken) kan dock en trädridå tillåtas växa upp. I "Körsbärsdalen" ska körsbärsträden vara kvar, och nya körsbärsträd kan enligt föreskrifterna för naturreservatet planteras för att ersätta gamla som dött.

Engångsåtgärder:

Ekonomibyggnaderna (delområde 6.3.1) kan inhägnas för att hålla betande djur utanför. Golfbanan kan betas och/eller fungera som golfbana.

Underhållsåtgärder:

För underhåll och drift av byggnader, köksträdgård och golfbana svarar ägaren. Om golfbanan inte klipps maskinellt måste området istället betas för att inte växa igen.

Kemiska bekämpningsmedel får inte spridas enligt föreskrifterna för naturreservatet. Inte heller får enligt föreskrifterna t.ex. dikning, schaktning eller grävning ske på golfbanan. Önskvärt är att konstgödsel inte används i köksträdgården eller på golfbanan, dvs. att de drivs ”ekologiskt”.

För att minska risken för trampsador på golfgreener under höst, vinter och vår kan ägaren, i samråd med förvaltaren, sätta upp enkel inhägnad kring greener i form av träkäppar med rep emellan.

För samtliga delområden gäller att röjning av inväxande sly och granar får utföras av respektive innehavare.

Skötselområde 7: Öarna

Areal: 23 ha

Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
Grus- och stenstrand	0,93	0,93
Klippor, hållar, mosaikmark	20	20
Ris- och gräshed	0,39	0,39
Torräng	0,93	0,93
Tallskog	0,12	0,12

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
1220 Sten- och grusvallar	0,93	0,93
4030 Torra hedar	0,39	0,39
6270 Silikatgräsmarker	0,93	0,93

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av samtliga öar och skär i naturreservatet. Den alldeles övervägande naturtypen är hållmarker och klippor. Endast på Yttre och Inre Arsklåvet, Döngsholmen och Kågekölsholmen finns andra naturtyper främst i form av torrängar, ris- och gräshedar samt grus- och stenstränder. Enstaka fragment av tallskog finns också. Floran är ställvis rik med arter som ramslök på Inre Arsklåvet och strandvallmo på Yttre Arsklåvet.

Bevarandemål:

Öppna utmarksöar med inslag av sten- och grusstränder, torrängar och ris/gräshedar. Arealen 1220 Sten- och grusvallar, 4030 Torra hedar samt 6279 Silikatgräsmarker ska inte minska.

Engångsåtgärder:
Inga.

Underhållsåtgärder:
Inre och Yttre Arsklåvet och Döngsholmen bör om möjligt betas. Om inte detta är möjligt röjs gräsmarkerna manuellt från inväxande sly och buskar ungefär vart 5:e år eller vid behov.

Skötselområde 8: Havsområdet

Areal: 124 ha

Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
Mjukbottnar 0-6 m	21	21
Sandbottnar 0-10 m	3,4	3,4
Sandbottnar 10-20 m	1,2	1,2
Sandbottnar >20 m	40	40
Klippbottnar 0-30 m	52	52
Ingen information	7,1	

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
1110 Sandbankar	42	42
1140 Blottade ler- och sandbottnar	5,4	5,4
1170 Rev	52	52
0 Ingen information	7,1	

Beskrivning:

Grunda mjuk- och sandbottnar finns framför allt i anslutning till Rossönäset. Dessa bottnar utgör ett viktigt födosöks- och uppväxtområde för många marina fiskar och ryggradslösa djur. På flera platser blottläggs de grundaste lerbottnarna vid lågvatten och skapar miljöer där vadarfåglar kan söka föda. Grunda bottnarna präglas av en årlig säsongsbunden variation. Under sommaren har dessa bottnar en hög biologisk produktion. Medan de under vintermånaderna präglas av en låg biologisk aktivitet då rörliga djur vandrar ut på djupare vatten. Djur som inte kan lämna området t.ex. musslor och havsborstmaskar påverkas starkt av väder, vind och isförhållanden och under kraftiga isvintrar kan stora delar av den stationära faunan i de allra grundaste områdena slås ut.

Djupare mjuk- och sandbottnar finns främst väster om Kockholmen. Artsammansättningen av de djur som lever på och i mjukbottnarna styrs till stor del av salthalt, vattendjup samt vilken typ av substrat som förekommer. Djursamhället på består främst av djur som ligger nergrävda i sedimentet. Dessa djur är föda åt en rad olika fiskar så som rödspätta och skrubbskädda.

Även hårbottnarna finns, framför allt väster om Kockholmen. Dessa bottnar är vågexponerade och har en väl utvecklad algflora som omfattar arter

som är typiska för naturtypen. Berg- och stenbottnar med tillhörande alg-flora utgör en viktig livsmiljö för många marina djur och har i regel en hög artdiversitet. Bland fiskarna är den mest tongivande gruppen läppfiskar t.ex. stensnultran och skärsnultran.

Bevarandemål:

Arealen bottenar med god ekologisk funktion och hög biologisk mångfald ska inte minska.

Engångsåtgärder:

Inga.

Underhållsåtgärder:

Inga.

Skötselområde 9: Bryggor och pir

Areal: 0,29 ha

Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
Område med brygga eller pir	0,29	0,29

Beskrivning:

Området omfattar brygganläggningen Rossö GA:13 på Rossönäsets sydostsida, piren på Rossönäsets sydvästsida samt "Leks brygga" i Kågekölsviken. För underhåll av dessa svarar respektive innehavare.

3.4 Forn- och kulturminnesvård

För beskrivning av fornlämningarna, se avsnitt 2.5 samt kartbilaga 3 A:1.

Fornlämningarna på Inre Arsklåvet och Döngsholmen ska hållas fria från sly och annan igenväxning. Vid röjningar bör inte röjningsmaterial ligga kvar nära eller i fornlämningar. Eldning får aldrig ske i närheten av fornlämningar då det kan ställa till svårigheter vid en eventuell framtida utgrävning.

4. Friluftsliv

Inom naturreservatets yttergräns finns ett antal bostadhus med behov av hemfridzon. Samtidigt har naturreservatet värden för allmänheten som strövområde. Det är därför angeläget att kanalisera besökare så att störningarna för boende inom området blir så små som möjligt.

Karta över anordningar för friluftslivet finns i bilaga 3 D.

Parkeringar

Beskrivning:

Det finns två parkeringsplatser för besökare till naturreservatet och nationalparken. Den största ligger inom naturreservatet. Här finns också informationstavla, sopkärl och toaletter. Därutöver finns en parkeringsplats iordningställd strax nordost om denna, utanför naturreservatet. Det finns dock ett stort behov av fler parkeringsplatser.

Bevarandemål:

Det ska finnas parkeringsplatser som någorlunda täcker behovet under badsäsongen.

Engångsåtgärder:

Parkeringsplatsen i naturreservatet förlängs 30 meter åt söder, vilket innebär att alla träd på den ytan behöver avverkas. Se även karta bilaga 1 E till beslutet.

Underhållsåtgärder:

Parkeringsplatserna ska ses till regelbundet och underhållas vid behov. Håll efter eventuell uppkomst av sly.

Beträffande förvaring av båtar vintertid på den utbyggda parkeringsplatsen, se avsnitt 5 Förtöjning och förvaring av båtar.

Informationsskylt, toalett och sopkärl

Bevarandemål:

En väl underhållen informationsskylt om naturreservatet ska finnas i anslutning till parkeringen. Vidare ska där finnas en toalett samt sopkärl. Vid "infarten" till Rossönäset ska det också finnas en informationstavla (samma plats som tidigare tavla) och eventuellt även på Döngsholmen samt Inre och Yttre Arsklåvet.

Engångsåtgärder:

Befintliga informationstavlor behöver uppdateras med bl.a. anvisad vandringsled. Även texten på tavlan behöver ses över, bl.a. ska texten om knuttimmergården utgå enligt önskemål från timmergårdens ägare.

Underhållsåtgärder:

Informationstavlor ska ses till regelbundet och underhållas vid behov. Sopkärl och toalett ska tömmas.

Vandringsled

Bevarandemål:

Det ska finnas en markerad vandringsled genom naturreservatet som leder till nationalparken ute på Kockholmen. I övrigt markeras inga stigar även om det finns många andra.

Engångsåtgärder:
Markera vandringsleden, se kartbilaga 3D.

Underhållsåtgärder:
Regelbunden tillsyn av vägvisare och markeringar för vandringsleden.

Bilväg

Länsstyrelsen ska bidra till underhåll av vägen enligt överenskommelse i annan ordning mellan förvaltaren och fastighetsägaren.

5. Förtöjning och förvaring av båtar

Förtöjning av båtar

I naturreservatet finns fyra områden där permanenta båtförtöjningsanordningar är tillåtna enligt naturreservatets föreskrifter. Områdena benämns A - D och är markerade i karta bilaga 1 B till beslutet.

Brygganläggningen Rossö GA:13 på Rossönäsets sydöstra sida. Benämnt område A i karta bilaga 1 B till beslutet. Foto: Länsstyrelsen 2014-12-18.

Piren på Rossönäsets sydvästra sida. Benämnt område B i karta bilaga 1 B till beslutet. Foto: Länsstyrelsen 2014-12-18.

Förtöjningsområde i Kågekölsviken. Benämnt område C i karta bilaga 1 B till beslutet. På fotot syns den enda befintliga brygga/landgång som varaktigt funnits i området. Den får enligt föreskrifterna (kartbilaga 1B till beslutet) vara kvar i den form och storlek som framgår av fotot. Fler landgångar/bryggor får enligt föreskrifterna för naturreservatet inte anläggas. Berörda båtägare har bildat Kågeköls båtförening. Foto: Länsstyrelsen 2013-08-20.

Bryggan på nordvästra sidan av Rossönäset, lokalt benämnd "Leks brygga". Benämnt område D i karta bilaga 1 B till beslutet. Bryggan är ca 10 m lång och 1,2 m bred. Stenpiren hitom bryggan ingår inte i område D. Piren har periodvis varit helt raserad. Foto: Länsstyrelsen 2013-08-20.

Förvaring av båtar

I naturreservatet finns tre områden där förvaring ("vinteruppläggning") av båtar är tillåten enligt naturreservatets föreskrifter. Områdena benämns A - C och är markerade i karta bilaga 1 B till beslutet.

Det mindre området för förvaring av båtar på sydöstra delen av Rossönäset. Benämnt område A i karta bilaga 1 B till beslutet. Foto: Länsstyrelsen 2014-12-18.

Område i tallskogen vid Kågekölsviken för förvaring av båtar. Benämnt område C 1 i karta bilaga 1 B till beslutet. Detta område C 1 får användas tills dess att P-platsen byggts ut. När P-platsen har byggts ut får båtar förvaras där istället, benämnt område C 2 i karta bilaga 1 B till beslutet. Båtarna ska i område C 2 förvaras på platser som anvisas av förvaltaren och under den tid som framgår av beslutet. Båtarna ska märkas med ägarens namn och telefonnummer. Berörda båtägare har bildat Kågeköls båtförening. Foto: Länsstyrelsen 2014-12-18.

6. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Några befintliga gränsmarkeringar behöver bytas ut eller förbättras. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar "Att skylta skyddad natur".

7. Uppföljning

7.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i naturreservatet bör dokumenteras av förvaltaren. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd
- plats (skötselområde)
- kostnad
- tidpunkt
- utförare

7.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har

tagits fram av Naturvårdsverket. I en särskild uppföljningsplan kommer målindikatorer att anges. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i skötselplanen uppfylls och att skötseln fungerar. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet.

7.3 Revidering av skötselplanen

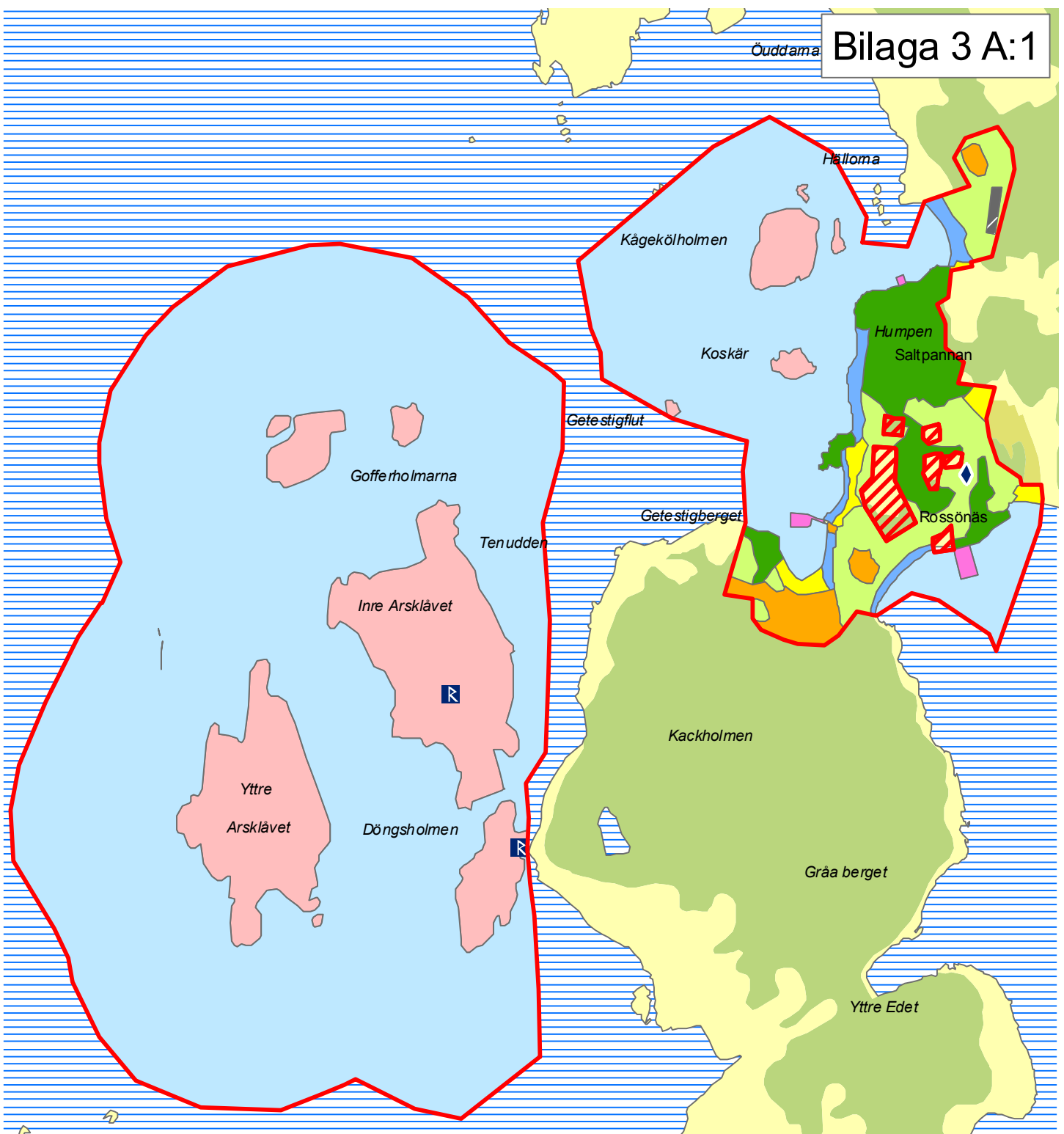
Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

8. Sammanfattning av planerad förvaltning

Tabell 4. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högsta prioritet.

Åtgärd	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering, komplettering	Hela reservatet	Inom 2 år*	1
Informationsskyltar	olika	Inom 2 år*	1
Markera vandringsled	Rossönäset	Inom 2 år*	1
Ta bort granar	2	Inom 5 år*	2
Röja sly m.m.	2, 3 och 4	Vart 5:e år	2
Städa stränder	5	årligen	1
Uppföljning av skötselåtgärd	hela reservatet	Efter åtgärd	2
Bygga ut parkeringsplatsen	5	Inom 2 år*	1

* Efter det att naturreservatet vunnit laga kraft.

Skötselområden

- 1. Skog och hållmark med fri utveckling på Rossönäset
- 2. Skog med skötsel på Rossönäset
- 3. Öppen mark med skötsel på Rossönäset
- 4. Strand med skötsel på Rossönäset
- 5. P-plats (vits Streckad del visar planerad utökning)
- 6. Bebyggelse, golfbana och köksträdgård
- 7. Öarna
- 8. Havsområdet
- 9. Bryggor och pir

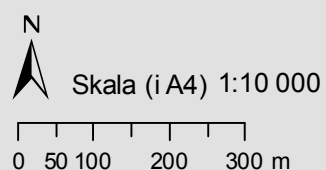
♦ Övr kulturhistorisk lämning

R Fast fornlämning

Naturreservatets gräns

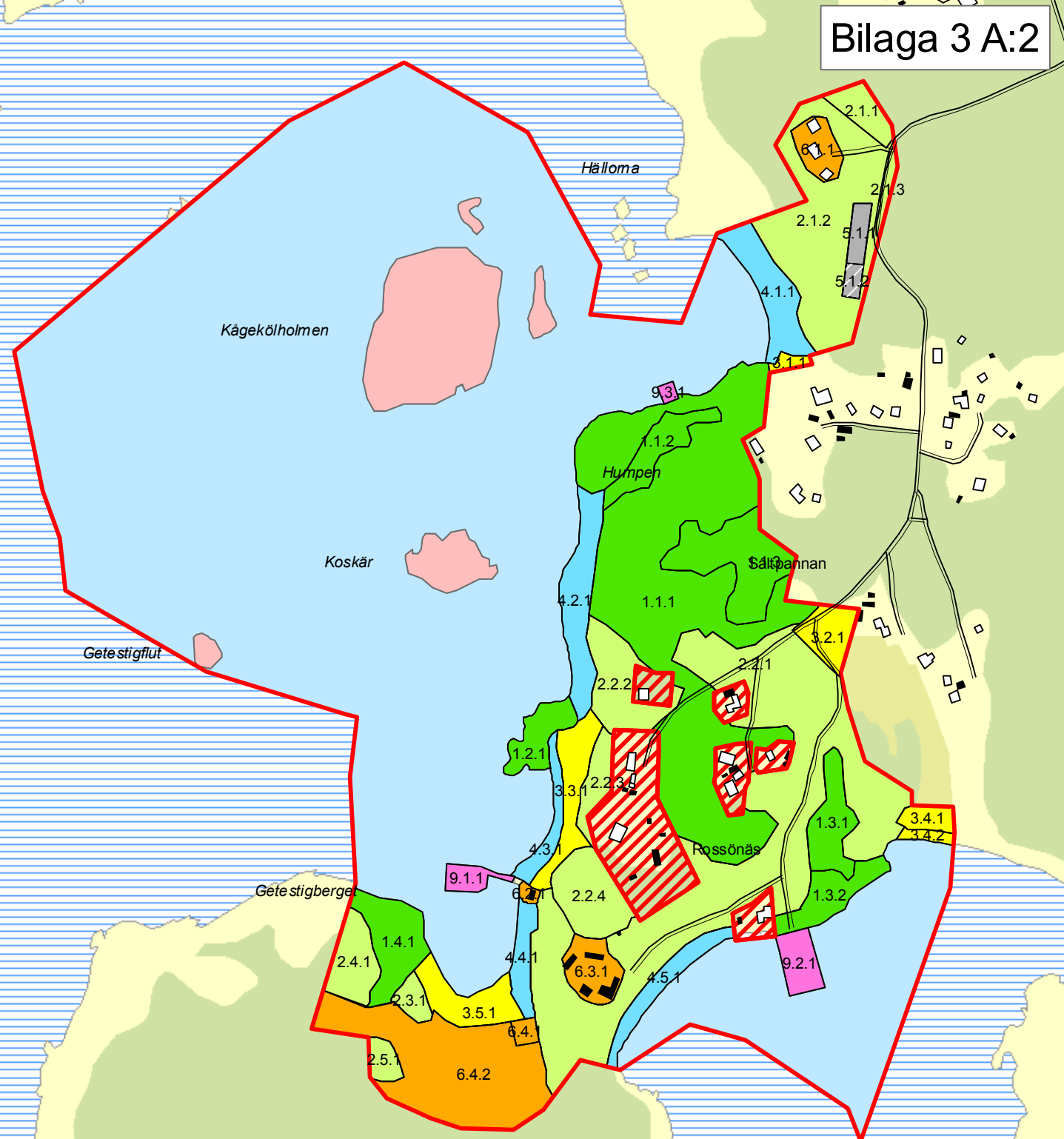
Inte naturreservat

Skötselområden (översikt) och fornlämningar Naturreservatet Västra Rossö

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Västra Rossö
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2015-10-07, dnr 511-13656-2013

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skötselområden

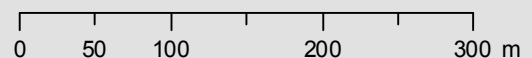
- 1. Skog och hållmark med fri utveckling på Rossönaset
- 2. Skog med skötsel på Rossönaset
- 3. Öppen mark med skötsel på Rossönaset
- 4. Strand med skötsel på Rossönaset
- 5. P-plats (vitstreckad del visar planerad utökning)
- 6. Bebyggelse, golfbana och köksträdgård
- 7. Öarna
- 8. Havsområdet
- 9. Bryggor och pir

Siffrorna i kartan hänvisar till delområden beskrivna i skötselplanen

Skötselområden på Rossönaset Naturreservatet Västra Rossö

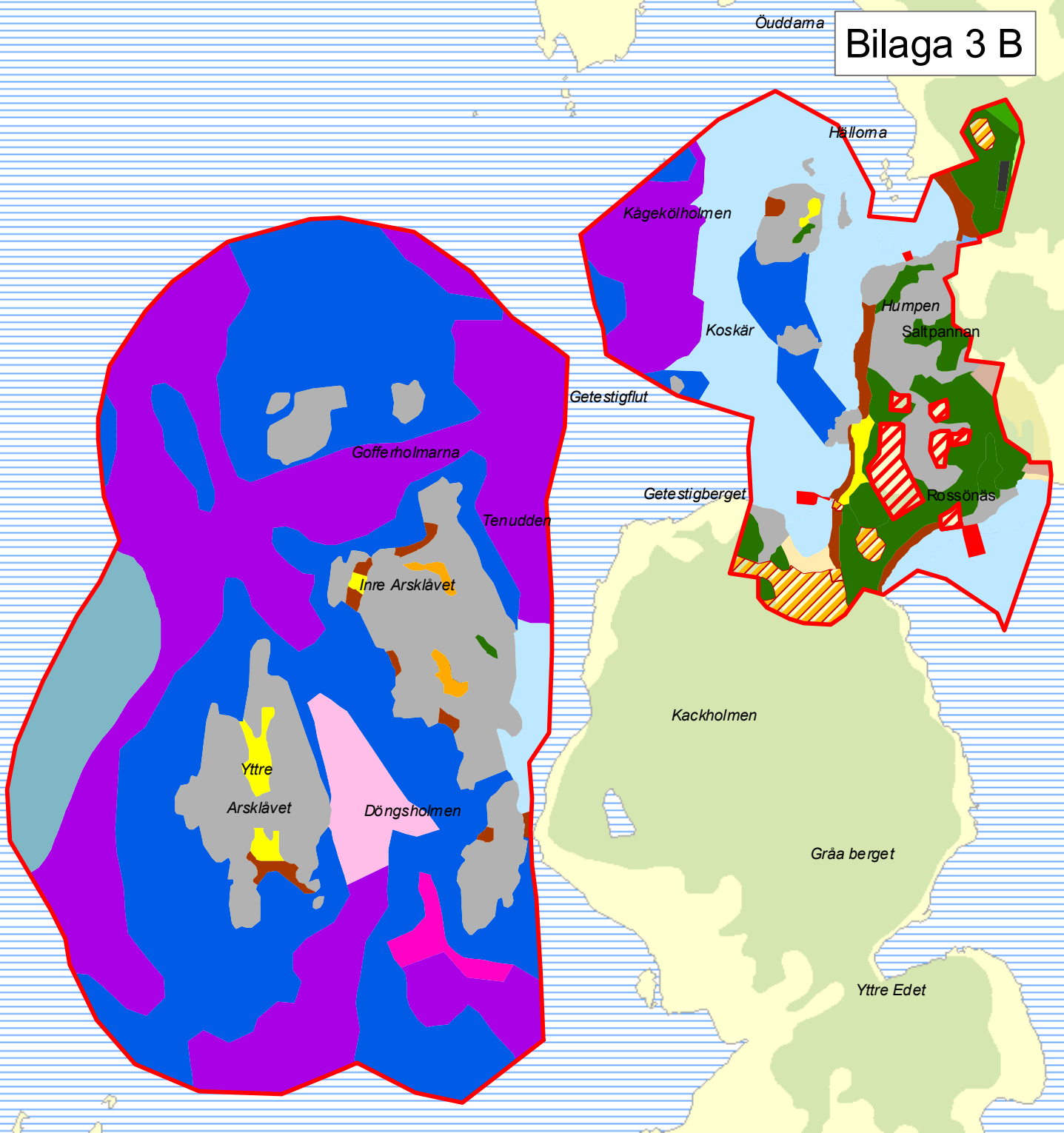
Skala (i A4) 1:5 000

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Västra Rossö
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2015-10-07, dnr 511-13656-2013

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

- Naturreservatets gräns
- Inte naturreservat

Naturtyper Naturreservatet Västra Rossö

Tallskog	Mjukbottnar (silt/lera 0-6 m)
Lövblandad barrskog	Sandbottnar (0-10 m)
Triviallövskog	Sandbottnar (10-20 m)
Klippor, hållar, mosaikmark	Sandbottnar (>20 m)
Torräng	Klippbottnar (0-30 m)
Ris- och gräshed	Ingen information
Fuktäng	
Vall	
Havsstrandäng	Naturreservatets gräns
Sand- och/eller grusstrand	Inte naturreservat
Bryggor, pir	
Bebyggelse, trädgård, golfbana	
P-plats	

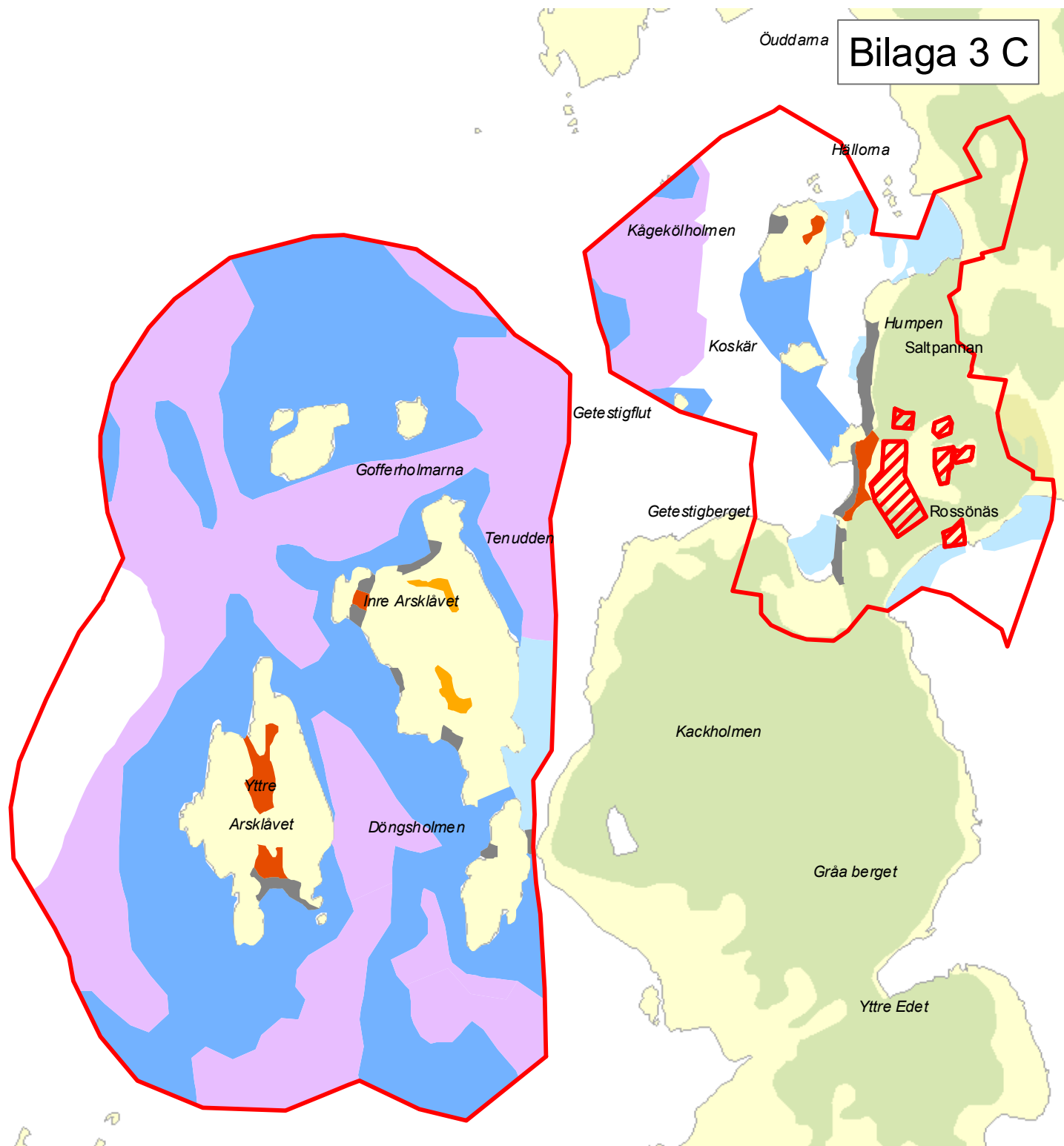
Skala (i A4) 1:10 000

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Västra Rossö
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2015-10-07, dnr 511-13656-2013

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

- 1110 Sandbankar
- 1140 Blottade ler- och sandbottnar
- 1170 Rev
- 1220 Sten- och grusvallar
- 4030 Torra hedar
- 6270 Silikatgräsmarker

- Naturreservatets gräns
- Inte naturreservat

Natura 2000-naturtyper Naturreservatet Västra Rossö

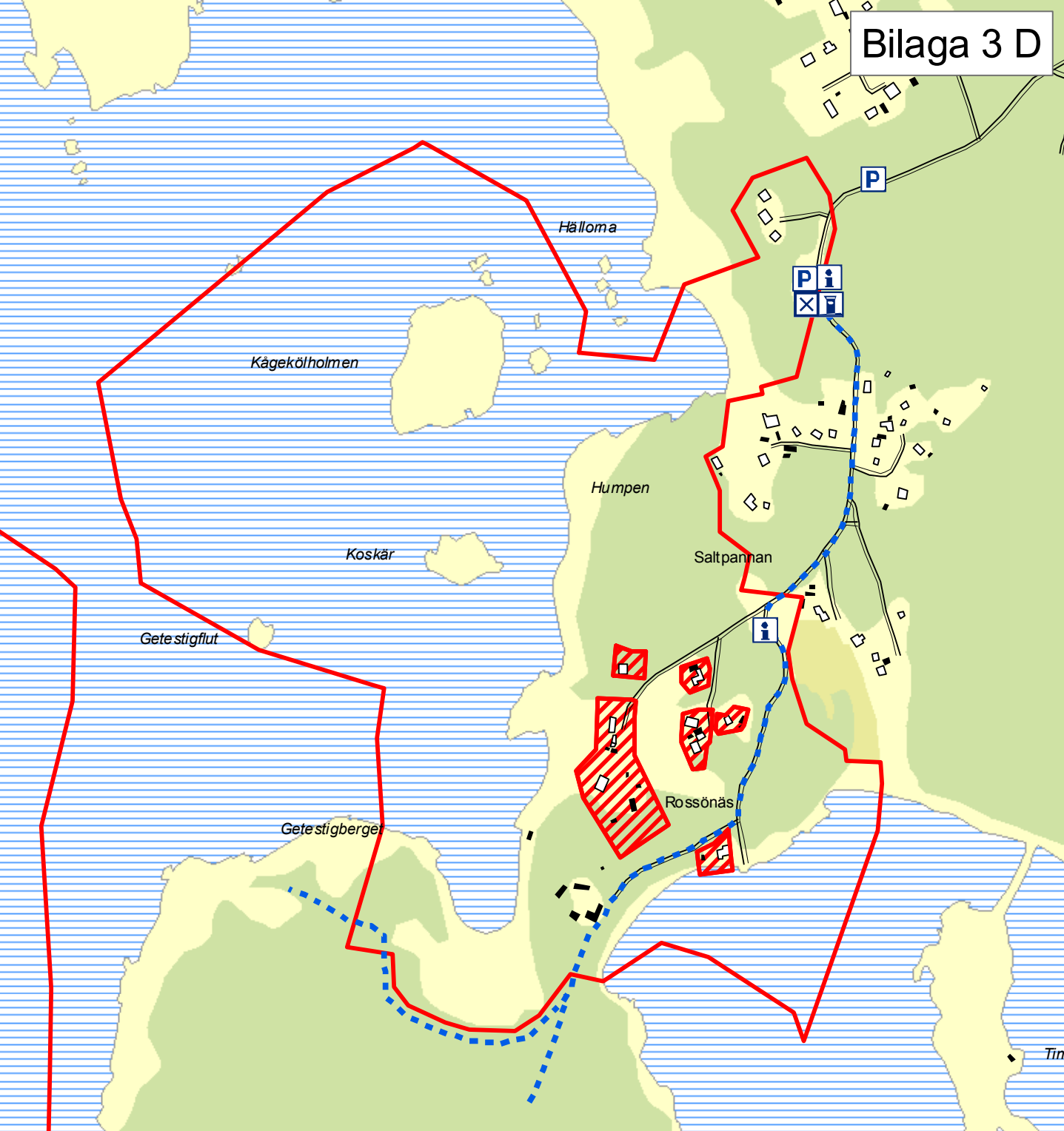
Skala (i A4) 1:10 000

0 50 100 200 300 m

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Västra Rossö
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2015-10-07, dnr 511-13656-2013

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

P-plats (västra P-platsen, inom reservatet, byggs ut)

Informationsskylt

Toalett

Sopkärl

--- Markerad vandringsled till Kockholmen (Kosterhavets nationalpark)

Eventuellt sätts informationsskyltar upp även vid Döngsholmen samt Yttre och Inre Arsklävet. Informationen samordas med information om Kosterhavets nationalpark.

Naturreservatets gräns

Inte naturreservat

Anordningar för besökare Naturreservatet Västra Rossö

Skala (i A4) 1:6 000

0 50 100 200 300 m

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Västra Rossö
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2015-10-07, dnr 511-13656-2013

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lanmäteriet Geodatasamverkan